

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 92/18
V Luxemburgu 26. júna 2018

Rozsudok vo veci C-451/16
MB/Secretary of State for Work and Pensions (Zmena pohlavia a starobný dôchodok)

Osoba, ktorá zmenila pohlavie, nemôže byť nútená zrušiť manželstvo uzavreté pred touto zmenou, aby mala nárok na starobný dôchodok od dôchodkového veku osôb tohto získaného pohlavia

Takáto podmienka predstavuje priamu diskrimináciu na základe pohlavia

Smernica Únie¹ zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe pohlavia v oblasti sociálneho zabezpečenia, vrátane starobného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov. Táto smernica stanovuje výnimku z tohto zákazu tým, že členským štátom umožňuje vylúčiť zo svojej pôsobnosti určenie veku odchodu do dôchodku na účely priznania starobného dôchodku a dôchodku za výsluhu rokov. Spojené kráľovstvo využilo toto právo: vek odchodu do dôchodku pre ženu narodenú pred 6. aprílom 1950 je 60 rokov, zatiaľ čo vek pre muža narodeného pred 6. decembrom 1953 je 65 rokov.

MB je osoba, ktorá sa narodila v roku 1948 ako muž a v roku 1974 uzatvorila manželstvo so ženou. V roku 1991 začala žiť ako žena a v roku 1995 podstúpila chirurgickú zmenu pohlavia. MB však nie je držiteľkou úplného osvedčenia o uznaní zmeny svojho pohlavia, ktorého vydanie je podľa vnútroštátnej právnej úpravy podmienené zrušením jej manželstva². MB a jej manželka chcú manželstvo zachovať z náboženských dôvodov.

V roku 2008 MB dovŕšila vek 60 rokov a požiadala teda o štátny starobný dôchodok. Jej žiadosť bola zamietnutá z toho dôvodu, že bez úplného osvedčenia o uznaní zmeny jej pohlavia s ňou nemožno zaobchádzať ako so ženou na účely určenia jej zákonného veku odchodu do dôchodku. MB napadla toto rozhodnutie pred britskými súdmi. Tvrdí, že ustanovenie, podľa ktorého nesmie byť vydatá, predstavuje diskrimináciu v rozpore s právom Únie. Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) sa pýta Súdneho dvora, či táto situácia je zlučiteľná so smernicou.

Vo svojom dnešnom rozsudku Súdny dvor na úvod zdôrazňuje, že v prejednávanej veci sa nemá zaoberať otázkou, či vo všeobecnosti právne uznanie zmeny pohlavia môže byť podmienené zrušením manželstva uzavretého pred touto zmenou pohlavia. Konštatuje však, že aj keď právne uznávanie zmeny pohlavia a manželstvo patria do právomoci členských štátov v oblasti osobného stavu, členské štáty musia pri výkone ich právomoci v tejto oblasti dodržiavať právo Únie, najmä zásadu zákazu diskriminácie.

Súdny dvor potvrdzuje svoju judikatúru, podľa ktorej sa smernica vzhľadom na jej účel a povahu práv, ktoré má chrániť, uplatňuje aj na diskrimináciu, ktorá má pôvod v zmene pohlavia dotknutej osoby. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že na účely uplatnenia smernice, osoby, ktoré žili počas dlhšieho obdobia ako osoby iného pohlavia, než mali pri narodení, a podrobili sa operácii zmeny pohlavia, sa musia považovať za osoby, ktoré zmenili pohlavie.

¹ Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).

² Situácia v Spojenom kráľovstve sa zmenila. Zákon o manželstve medzi osobami rovnakého pohlavia z roku 2013 [Marriage (Same Sex Couples) Act 2013], ktorý nadobudol účinnosť 10. decembra 2014, odvetdy dovoľuje osobám rovnakého pohlavia uzatvoriť manželstvo. Jeho príloha 5 zmenila § 4 zákona z roku 2004 o uznávaní pohlavia (Gender Recognition Act 2004): komisie pre uznávanie pohlavia musia teraz žiadateľovi vydať úplné osvedčenie o uznaní nového pohlavia, pokiaľ s tým súhlasí manžel/manželka žiadateľa.

Súdny dvor uvádza, že podmienka, podľa ktorej sa manželstvo musí zrušiť, aby bolo možné priznať štátny starobný dôchodok po dosiahnutí zákonného veku odchodu do dôchodku osôb dotknutého pohlavia, sa vzťahuje len na osoby, ktoré zmenili pohlavie. **Z toho odvodzuje, že britská právna úprava priznáva menej výhodné zaobchádzanie osobe, ktorá zmenila pohlavie po tom, čo uzavrela manželstvo, ako osobe, ktorá si ponechala pohlavie, aké mala pri narodení, a žije v manželskom zväzku.**

Súdny dvor ďalej skúma, či sú situácie osoby, ktorá zmenila pohlavie po tom, čo uzavrela manželstvo, a osoby, ktorá si ponechala svoje pohlavie a žije v manželskom zväzku, porovnateľné, čo je podmienka, ktorá musí byť splnená, aby sa dalo určiť, či rozdiel v zaobchádzaní predstavuje priamu diskrimináciu.

Súdny dvor v tejto súvislosti poznamenáva, že zákonný **systém starobného dôchodku v Spojenom kráľovstve zabezpečuje ochranu v starobe** tým, že dotknutej osobe poskytuje dôchodok na základe príspevkov, ktoré odvádza počas svojej pracovnej kariéry, a to bez ohľadu na jej manželský stav. **Súdny dvor dospel k záveru, že vzhľadom na predmet a podmienky tohto poskytovania situácie osoby, ktorá zmenila pohlavie po tom, čo uzavrela manželstvo, a osoby, ktorá si zachovala pohlavie, aké mala pri narodení, a žije v manželskom zväzku, sú porovnateľné.** Súdny dvor zdôrazňuje, že cieľ podmienky zrušenia manželstva (t. j. zabrániť manželstvu osôb rovnakého pohlavia), systém starobného dôchodku nepozná. V dôsledku toho tento cieľ nemá vplyv na porovnateľnosť situácií dvoch uvedených kategórií osôb vzhľadom na predmet a podmienky poskytovania starobného dôchodku.

Keďže dotknutý rozdiel v zaobchádzaní nespadá pod nijakú výnimku dovolenú právom Únie, **Súdny dvor rozhodol, že britská právna úprava predstavuje priamu diskrimináciu na základe pohlavia, a je preto na základe smernice zakázaná.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499